

FUNDACJA
nowoczesna
Polska

Sprawozdanie merytoryczne

z działalności

Fundacji Nowoczesna Polska

za rok 2012

FUNDACJA
NOWOCZESNA POLSKA
ul. Marszałkowska 84/92 lok. 125
00-514 WARSZAWA

FUNDACJA NOWOCZESNA POLSKA

ul. Marszałkowska 84/92 lok. 125
00-514 Warszawa
tel./fax: +48 22 621 30 17
e-mail: fundacja@nowoczesnapolska.org.pl
www.nowoczesnapolska.org.pl

PREZES

Jarosław Lipszyc

1/25

I. Część ogólna

1. Nazwa: **Nowoczesna Polska**

2. Siedziba: ul. Marszałkowska 84/92 lok. 125, 00514 Warszawa,

3. Data wpisu do KRS: 06.12.2001 r.

4. Nr KRS: 0000070056

5. REGON: 017423865

6. Fundacja otrzymała statut organizacji pożytku publicznego w dniu 18 listopada 2004 r. na podstawie Postanowienia Sądu Rejonowego dla M. St. Warszawy, XIX Wydziału Gospodarczego KRS w Warszawie

7. Zarząd Fundacji:

Prezes Zarządu: Jarosław Lipszyc, ul. Szaflarska 5, 01-812 Warszawa

8. Cele statutowe Fundacji:

- upowszechnianie nowoczesnych technik nauczania, w tym w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technik teleinformacyjnych,
- prowadzenie działalności charytatywnej.

9. Zasady realizacji działań statutowych:

- organizowanie i finansowanie szkoleń niezbędnych dla wprowadzania nowoczesnych metod edukacji;
- zakup sprzętu i popularyzowanie nowoczesnych metod edukacji;
- świadczenie bezpośredniej i pośredniej pomocy finansowej, rzeczowej, organizacyjnej, merytorycznej oraz tworzenie warunków do uzyskania takiej pomocy w zakresie inicjatyw dzieci i młodzieży zmierzających do ich rozwoju intelektualnego, kulturalnego i zawodowego, w tym w szczególności dofinansowanie kursów, szkoleń i staży prowadzonych w kraju i za granicą;
- świadczenie bezpośredniej i pośredniej pomocy finansowej, rzeczowej i organizacyjnej w zakresie wyrównywania szans rozwoju dzieci i młodzieży pochodzących z różnych środowisk społecznych;
- finansowanie i dofinansowanie stypendiów i nagród dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionych;
- popularyzacja osiągnięć dzieci i młodzieży;
- współpraca w zakresie opisanym powyżej z mediami, władzami państwowymi i lokalnymi, organizacjami społecznymi, których zadania i cele są zbieżne z celami Fundacji.

II. Realizacja zadań statutowych w roku 2012

1. Wolne Lektury – szkolna biblioteka internetowa

1. Projekty zrealizowane w 2012 roku:

Projekt: WOLNE LEKTURY - budowanie kolekcji tematycznych

Czas trwania: 01.07.2012 do 31.12.2012

Finansowanie: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Narodowy Instytut Audiowizualny)

Kwota: 234 225,00 PLN

Koordinator: Magdalena Biernat

W ramach projektu katalog biblioteki został powiększony o 179 pozycji klasyki literatury z domeny publicznej w siedmiu kolekcjach tematycznych. Publikacje zostały udostępnione w różnych formatach (HTML, PDF, sparametryzowany PDF, EPUB i FB2, TXT, MOBI) i poddane redakcji technicznej (opisowi za pomocą strukturalno-semantycznego języka WL-XML) oraz literackiej, polegającej na uwspółcześnieniu pisowni, dodaniu przypisów i opatrzeniu utworu motywami literackimi.

Zadanie obejmowało również prace programistyczne, które polegały na rozwijaniu narzędzi do opracowywania tekstów (Platforma Redakcyjna) oraz ich udostępniania (rozwój serwisu Wolne Lektury oraz jego stałe utrzymanie techniczne). Biblioteka Wolne Lektury została wzbogacona o słownik przypisów (<http://wolnelektury.pl/przypisy/>), a za pomocą protokołu OAI-PMH metadane utworów zostały włączone do Federacji Bibliotek Cyfrowych oraz europejskiego portalu zasobów kultury Europeana.

Projekt: Wolne Lektury – klasyka literatury dla Polonii

Czas trwania: 01.01.2012-31.12.2012

Finansowanie: Senat RP

Kwota: 82 448,00 PLN

Koordinator: Magdalena Biernat

W ramach zadania biblioteka Wolne Lektury powiększyła swoje zasoby o 100 publikacji szczególnie ważnych dla Polonii i Polaków mieszkających za granicą. Wszystkie publikacje zostały udostępnione w formatach pozwalających na czytanie na ekranie komputera on-line lub off-line, drukowanie, a także ściąganie na czytniki i urządzenia mobilne. W trakcie trwania zadania do potrzeb zgłaszanych przez użytkowników dostosowany został także interfejs i użyteczności biblioteki.

Projekt: Wolne Lektury dla Polonii

Czas trwania: 01.01.2012-01.04.2012

FUNDACJA NOWOCZESNA POLSKA

ul. Marszałkowska 84/92 lok. 125
00-514 Warszawa
tel./fax: +48 22 621 30 17
e-mail: fundacja@nowoczesnapolska.org.pl
www.nowoczesnapolska.org.pl

PREZES

Jarosław Lipszyc

Finansowanie: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (Fundusz Inicjatyw Obywatelskich)

Kwota: 35 565,00 PLN

Koordynator: Magdalena Biernat

Zadanie „Wolne Lektury dla Polonii” to projekt dwuletni, realizowany od 01.05.2011 roku. W ramach działań w roku 2012 kontynuowano udostępnianie w bibliotece internetowej publikacji szczególnie ważnych dla Polonii i Polaków mieszkających za granicą. Biblioteka Wolne Lektury dzięki realizacji zadania powiększyła swoje zasoby o 59 nowych utworów, dostępnych bezpłatnie w wielu formatach. Przekonwertowano także 30 godzin audiobooków nagranych w 2011 roku na format DAISY, a także przygotowano pięć modułów edukacyjnych do nauki języka polskiego i historii polskiej literatury, dostępnych na stronie: <http://polski.wolnelektury.pl/>; są to:

- „Sonety” Mikołaja Sępa-Szarzyńskiego,
- „Pieśń o Fridruszu” Mikołaja Sępa-Szarzyńskiego,
- *O czym mówi scenografia „Wesela”?*,
- *Osoby dramatu, czyli fantastyka w „Weselu”*,
- Symbole w „Weselu”,

W ramach opracowanych otwartych zasobów edukacyjnych powstały także:

- Słownik autorów,
- Słownik kultury,
- Słownik terminów literackich.

Projekt: Słuchamy Polski

Czas trwania: 01.01.2012-31.12.2012

Finansowanie: Senat RP

Kwota: 50 050,00 PLN

Koordynator: Aneta Rawska

W ramach zadania biblioteka Wolne Lektury powiększyła swoje zasoby o 50 godzin audiobooków, szczególnie ważnych dla Polonii i Polaków za granicą. Nagrane audiobooki zostały przekonwertowane na format DAISY, dostosowany do potrzeb osób słabowidzących, niedowidzących oraz innych osób mających trudności z czytaniem. Wszystkie audiobooki zostały udostępnione bezpłatnie w bibliotece wolnelektury.pl na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 (CC BY-SA 3.0):

- Wiktor Teofil Gomułicki „Wspomnienia niebieskiego mundurka”,
- William Makepeace Thackeray „Pierścień i róża”,
- autor nieznany „Pieśń o Rolandzie”.

Projekt: Słuchamy Polski – „Powieści fantastyczne” E. T. A. Hoffmanna w wersji audio

Czas trwania: 02.07.2012-31-11-2012

Finansowanie: Instytut Książki

Kwota: 14 600,00 PLN

FUNDACJA NOWOCZESNA POLSKA

ul. Marszałkowska 84/92 lok. 125
00-514 Warszawa
tel./fax: +48 22 621 30 17
e-mail: fundacja@nowoczesnapolska.org.pl
www.nowoczesnapolska.org.pl

PREZES
Jarosław Lipszyc

Koordinator: Marcin Drabek

Projekt zakładał nagranie 12 godzin audiobooków „Powieści fantastycznych” i „Dziadka do orzechów” E. T. A. Hoffmanna oraz przekonwertowanie ich na format DAISY, dostosowany do potrzeb osób słabowidzących, niedowidzących oraz innych osób mających trudności z czytaniem. W ramach promocji zadania nagrano również spoty reklamowe, rozesłane do rozgłośni radiowych. Audiobooki nagrane przez profesjonalnego aktora teatralnego, Wiktora Korzeniewskiego, w ramach zadania to:

- „Don Juan”,
- „Kawaler Gluck”,
- „Majorat”,
- „Narożne okno”,
- „Piaskun”,
- „Skrzypce z Cremony (Radca Crespel)”,
- „Ślub”,
- „Wybór narzeczonej”,
- „Dziadek do orzechów”.

Projekt: Słuchamy Polski - „Komedia ludzka” w wersji audio

Czas trwania: 02.07.2012-31.10.2012

Finansowanie: Instytut Książki

Kwota: 14 600,00 PLN

Koordinator: Marcin Drabek

Projekt zakładał nagranie 12 godzin wersji audio utworów wchodzących w skład „Komedii ludzkiej” Balzaka oraz przekonwertowanie ich na format DAISY, dostosowany do potrzeb osób słabowidzących, niedowidzących oraz innych osób mających trudności z czytaniem. Lektorką audiobooków była aktorka teatralna – Joanna Domańska.

Audiobooki nagrane w ramach zadania to:

- „Kobieta porzucona”,
- „Bank Nucingena”,
- „Gobseck”,
- „Kobieta trzydziestoletnia”.

Projekt: Słuchamy Polski II - „Golem” Meyrinka w wersji audio

Czas trwania: 02.04.2012-30.09.2012

Finansowanie: Instytut Książki

Kwota: 14 700,00 PLN

Koordinator: Aneta Rawska

W ramach projektu nagrano 14 godzin wersji audio powieści „Golem” Gustava Meyrinka oraz przekonwertowano je na format DAISY, dostosowany do potrzeb osób słabowidzących, niedowidzących oraz innych osób mających trudności z czytaniem. Audiobook został przeczytany przez Wiktora Korzeniewskiego.

Projekt: Słuchamy Polski IV - „Spowiedź dziecięcia wieku” Alfreda de Musset w wersji audio

Czas trwania: 03.04.2012-30.06.2012

Finansowanie: Instytut Książki

Kwota: 14 600,00 PLN

Koordinator: Aneta Rawska

W ramach projektu nagrano 12 godzin wersji audio powieści „Spowiedź dziecięcia wieku” Alfreda de Musset oraz przekonwertowano je na format DAISY, dostosowany do potrzeb osób słabowidzących, niedowidzących oraz innych osób mających trudności z czytaniem. Audiobook został przeczytany przez Wiktora Korzeniewskiego.

Projekt: DIY – Digitize It Yourself

Czas trwania: 2012-2014

Finansowanie: Tides Foundation

Kwota: 32 000,00 EUR

Koordinator: Magdalena Biernat

Projekt zakładał opracowanie nowej wersji języka XML używanego w bibliotece Wolne Lektury do strukturalno-semantycznego opisu dokumentów. Celem projektu są prace koncepcyjne nad uniwersalnym językiem tagowania dokumentów, zgodnym z obowiązującymi standardami, pozwalającym na pełniejsze oddzielenie strukturalnej warstwy opisu i możliwie swobodne i elastyczne wyznaczenie pożądanej głębokości opisu semantycznego. W roku 2012 opracowano model pozwalający na szybkie uzyskanie poprawnego opisu struktury prostego dokumentu i łatwe wprowadzanie nowych elementów języka przy zachowaniu zasady *graceful degradation* przy konwersji do formatów wyjściowych (takich jak HTML, TXT, PDF, EPUB, MOBI, FB2) oraz na możliwie wierny opis semantyki utworów literackich. Elementy koncepcji nowej wersji języka zostały wykorzystane podczas tworzenia serwisu EdukacjaMedialna.edu.pl, natomiast pełne wdrożenie zaplanowano na rok 2013.

2. Plan wydawniczy zrealizowany w 2012 roku:

Dzięki działaniom realizowanym w 2012 roku biblioteka Wolne Lektury powiększyła swoje zasoby o 395 pozycji, z których część została zebrana w kolekcje tematyczne. Partnerem digitalizacyjnym Wolnych Lektur była Biblioteka Narodowa. Publikacje udostępnione czytelnikom w 2012 roku to baza tekstów z domeny publicznej, dostępnych bezpłatnie w wielu formatach: HTML (do czytania na ekranie komputera), PDF (do druku), EPUB i FB2 (do czytania na urządzeniach mobilnych, smartfonach i czytnikach), MOBI (do czytania na czytnikach Kindle) oraz za pośrednictwem aplikacji na system Android. W zasobach biblioteki znajduje się wiele lektur szkolnych zalecanych do użytku

FUNDACJA NOWOCZESNA POLSKA

ul. Marszałkowska 84/92 lok. 125
00-514 Warszawa
tel./fax: +48 22 621 30 17
e-mail: fundacja@nowoczesnapolska.org.pl
www.nowoczesnapolska.org.pl

PREZES

Jarosław Linszyc

przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, ale także dzieła ważne dla czytelników z zagranicy, w tym kluczowych dla Polonii i Polaków mieszkających za granicą. Wszystkie utwory publikowane w serwisie są odpowiednio opracowane - poddane redakcji technicznej (skład publikacji za pomocą strukturalno-semantycznego języka WL-XML, dzięki któremu utwory można automatycznie konwertować do wygodnych dla użytkowników formatów) oraz merytorycznej (polegającej na szczegółowej korekcie, uwspółcześnieniu pisowni, dodaniu przypisów i opatrzeniu utworów motywami literackim).

Dzięki innowacyjnemu podejściu do tworzenia biblioteki internetowej i zaangażowaniu w proces jej projektowania pedagogów i metodyków nauczania języka polskiego wypracowano unikalne rozwiązania. Biblioteka Wolne Lektury jest jedyną w Polsce, która nie tylko udostępnia teksty literackie, ale także dostarcza uczniom, nauczycielom i wszystkim zainteresowanym narzędzia do twórczej pracy z tekstem: kategoryzowanie utworów według epok, rodzajów literackich i występujących w nich motywów literackich, wyszukiwanie konkretnych fragmentów tekstu na określone tematy literackie, ściąganie treści na dysk w formatach do wydruku, półki z książkami pozwalające na tworzenie prywatnych zestawów, wyszukiwanie pełnotekstowe, np. za pomocą wpisanego cytatu. Redakcja merytoryczna i techniczna utworów odbywa się na specjalnie przygotowanej Platformie Redakcyjnej działającej on-line (<http://redakcja.nowoczesnapolska.org.pl>), dzięki temu w działania związane z rozbudowywaniem zasobów biblioteki Wolne Lektury zaangażowana jest także społeczność wolontariuszy.

W ramach projektu „**WOLNE LEKTURY - budowanie kolekcji tematycznych**” zostało opublikowanych 179 nowych utworów zebranych w osiem kolekcji tematycznych, które można przeglądać za pomocą zakładki dodanej na stronie głównej biblioteki Wolne Lektury:

Biblioteczka Boya – przykładowi autorzy i utwory:

- Stendhal „Pustelnia parmeńska”,
- Tadeusz Boy-Żeleński „Znasz-li ten kraj?...”, „Piekło kobiet”, „Brązownicy”,
- Balzac „Muza z zaścianka”,
- Marcel Proust „W poszukiwaniu straconego czasu”, tom pierwszy: „W stronę Swanna”;

Biblioteczka filozoficzna – przykładowi autorzy i utwory:

- François Rabelais „Gargantua i Pantagruel”,
- Stanisław Brzozowski, „Wstęp do filozofii”;

Biblioteczka noblistów – przykładowi autorzy i utwory:

- Björnsterne Björnson „Dziewczę ze Słonecznego Wzgórza”, „Marsz weselny”,
- Karl Gjellerup „Młyn na wzgórzu”,
- Carl Spitteler „Król jeno”, „Ojciec”,
- Selma Lagerlöf „Tętniące serce”;

Liryka francuskojęzyczna – przykładowi autorzy:

- Guillaume Apollinaire,
- Théodore de Banville,
- Charles Baudelaire,
- Tristan Derème,
- Jean Moréas,
- Henri de Régnier,
- Saint-Pol-Roux,
- Francis Vielé-Griffin;

Liryka niemieckojęzyczna – przykładowi autorzy:

- Ferdinand Avenarius,
- Max Dauthendey,
- Stefan George,
- Fryderyk Hebbel,
- Fryderyk Hölderlin,
- Hugo von Hofmannsthal,
- Detlev von Liliencron,
- Otto zur Linde,
- August von Platen,
- Rainer Maria Rilke;

Literatura dla dzieci i młodzieży – przykładowi autorzy i utwory:

- Rudyard Kipling „Druga księga dżungli”, „Kapitanowie zuchy”, „Kim”,
- Frances Hodgson Burnett „Mała księżniczka”,
- Deotyma „Zwierciadlana zagadka”,
- Antonina Domańska „Paziowie króla Zygmunta”,
- Maria Konopnicka „O krasnoludkach i sierotce Marysi”, „Na jagody”,
- E. T. A. Hoffmann „Dziadek do orzechów”,
- Zuzanna Morawska „Na zgliszczach zakonu”;

Literatura fantastyczna – przykładowi autorzy i utwory:

- Jerzy Żuławski „Trylogia księżycowa”: „Na srebrnym globie”, „Zwycięzca”, „Stara Ziemia”,
- Jules Gabriel Verne „20 000 mil podmorskiej żeglugi”,
- Antoni Lange „Miranda”, „Nowy Tarzan”;

Literatura przygodowa – przykładowi autorzy i utwory:

- Rudyard Kipling „Druga księga dżungli”, „Kapitanowie zuchy”, „Kim”, „Puk z Pukowej Górki”, „Stalky i spółka”,
- Jonathan Swift „Podróże Guliwera”,
- James Oliver Curwood „Złote sidła”,
- Louis Gallet „Kapitan Czart. Przygody Cyrana de Bergerac”;

także autor, którego utwory przeszły do domeny publicznej w 2012 roku:

- Tadeusz Dołęga-Mostowicz „Kariera Nikodema Dyzmy”, „Znachor”, „Profesor Wilczur”.

W ramach projektu **„WolneLektury.pl - klasyka literatury dla Polonii na Wschodzie”** opublikowaliśmy pozycje wskazane przez przedstawicieli Polonii ze Wschodu jako szczególnie ważne, między innymi:

- Andrzej Frycz Modrzewski „O poprawie Rzeczypospolitej”,
- Wacław Potocki „Wojna chocimska”,
- Bolesław Prus „Placówka”,
- Aleksander Fredro „Śluby panieńskie czyli Magnetyzm serca”,
- Maria Konopnicka „Miłosierdzie gminy”,
- Stefan Żeromski „Syzyfowe prace”,
- Mikołaj Rej „Krótka rozprawa między trzema osobami, Panem, Wójtem a Plebanem”,
- Henryk Rzewuski „Pamiętki Soplicy”,
- Juliusz Słowacki – powieści poetyckie,
- Gabriela Zapolska „Kaśka Kariatyda”,
- Kazimierz Przerwa-Tetmajer – wybór wierszy,
- Bolesław Leśmian – wybór wierszy,
- Tadeusz Boy-Żeleński „Plotka o 'Weselu' Wyspiańskiego”,
- Edmund Wasilewski, Wincenty Pol – pieśni patriotyczne,
- Tadeusz Dołęga-Mostowicz „Kiwony”,
- Emil Zola „Germinal”.

Efektem zadania **„Wolne Lektury – klasyka literatury dla Polonii”** była publikacja stu publikacji szczególnie ważnych dla Polonii i Polaków mieszkających za granicą, w tym dzieł autorów, którzy w 2013 roku przeszli do domeny publicznej (Bruno Schulz, Bronisław Malinowski, Henryk Zbierzchowski). Zasoby biblioteki zostały powiększone o takie publikacje jak:

- Bruno Schulz „Sanatorim Pod Klepsydrą”, „Sklepy cynamonowe”,
- Bronisław Malinowski „Argonauts of the Western Pacific”,
- Henryk Zbierzchowski „Grota”, „Moczary”, „Wicher rozpętany”,
- Honoré de Balzac „Kobieta trzydziestoletnia”, „Gobseck”, „Bank Nucingena”, „Eugenia Grandet”, „Muza z zaścianką”, „Jaszczur”,
- Dante Alighieri „Boska komedia.”,
- Seweryn Goszczyński „Król Zamczyska”,
- Jerzy Liebert – wybór poezji,
- Tadeusz Boy-Żeleński „Obrachunki fredrowskie”.

Dzięki realizacji zadania **„Wolne Lektury dla Polonii”** opublikowano w zasobach biblioteki następujące pozycje:

- Honoré de Balzac „Kobieta porzucona”,

- Stanisław Brzozowski „Legenda Młodej Polski”,
- Eurypides „Bachantki”,
- E. T. A. Hoffmann „Powieści fantastyczne”,
- Seweryn Goszczyński „Król Zamczyska”,
- Jerzy Liebert „Gusła” (tom poezji),
- William Shakespeare „Wesołe kumoszki z Windsoru”, „Juliusz Cezar”,
- Stanisław Staszic „Przestrogi dla Polski”.

3. Najważniejsze prace informatyczne przeprowadzone w 2012 roku:

Wolne Lektury w Federacji Bibliotek Cyfrowych

W 2012 roku została wdrożona obsługa protokołu OAI-PMH. Jest to standardowy, oparty na języku XML i schemacie Dublin Core, protokół wymiany metadanych między archiwami cyfrowymi. Dzięki niemu możliwy jest stały eksport metadanych utworów opublikowanych w bibliotece Wolne Lektury i włączenie ich do zasobów Federacji Bibliotek Cyfrowych oraz europejskiego portalu zasobów kultury Europeana.

Dostosowanie interfejsu i użyteczności serwisu do potrzeb zgłaszanych przez użytkowników polonijnych

Na potrzeby biblioteki opracowana została funkcjonalność łatwego zacytowania wybranego przez użytkownika fragmentu tekstu wraz z odnośnikiem do miejsca, w którym dany cytat występuje w kontekście całego utworu. Wdrożony został również mechanizm tworzenia wirtualnych notatek i „podkreślenia” wybranych fragmentów, a także dzielenia się swoimi notatkami z innymi osobami.

Nowy format publikacji

W 2012 roku wdrożyliśmy nowy format na czytniki e-booków – Fiction Book.

Słownik przypisów

W bibliotece Wolne Lektury został wdrożony słownik przypisów (<http://wolnelektury.pl/przypisy/>) występujących we wszystkich opublikowanych w bibliotece utworach. Pozwoliło to usprawnić pracę redaktorów, którzy podczas opracowywania kolejnych utworów mogą wykorzystywać już istniejące wyjaśnienia pojęć.

Prace nad użytecznością, ergonomią i przejrzystością serwisu wolnelektury.pl

W celu poprawy użyteczności serwisu został przeprowadzony cykl warsztatów z zewnętrznymi specjalistami, w wyniku których opracowano szczegółowy plan zmiany schematu i grafiki biblioteki. Po przeprowadzeniu testów został zmieniony layout serwisu i jego grafika. Nowe funkcjonalności oraz poprawki, które zostały zaimplementowane w wyniku konsultacji ze specjalistami, to:

- poprawienie ergonomii funkcji tworzenia osobistych półek z książkami,
- wprowadzenie nowego działu na stronie głównej, tak aby czytelnik mógł dotrzeć do zasobów dźwiękowych: zakładka Audiobooki.

Stały nadzór programistyczny nad Wolnymi Lekturami

Biblioteka internetowa Wolne Lektury notuje rocznie ponad 2 miliony odwiedzin użytkowników, którym udostępnia teksty i audiobooki w różnych formatach wyjściowych (HTML, PDF, w tym w wersjach spersonalizowanych, EPUB, MOBI, FB2, TXT, MP3, Ogg Vorbis, DAISY), za pośrednictwem zróżnicowanych kanałów dostępu (strona WWW, aplikacje mobilne, katalog OPDS, API, OAI PMH). Jest to system wymagający stałej opieki informatycznej, poprawiania nieuchronnych błędów systemowych i reagowania na zgłoszenia i sugestie użytkowników. W 2012 roku dwóch programistów tworzących zespół Wolnych Lektur na bieżąco reagowało na błędy i optymalizowało działanie biblioteki.

Prace nad nowym językiem strukturalno-semantycznym WL-XML

W ramach prac koncepcyjnych nad budową nowej wersji języka XML używanego w Wolnych Lekturach do strukturalno-semantycznego opisu dokumentów przeprowadzono serię warsztatów, których celem było stworzenie narzędzia bardziej uniwersalnego, mniej związanego ze specyfiką tekstów udostępnianych w serwisie Wolne Lektury, zgodnego z obowiązującymi standardami (np. Dublin Core), pozwalającego na pełniejsze oddzielenie strukturalnej warstwy opisu i możliwie swobodne i elastyczne wyznaczenie pożądanej głębokości opisu semantycznego.

Prace koncepcyjne pozwoliły na stworzenie modelu pozwalającego jednocześnie na szybkie uzyskanie poprawnego opisu struktury prostego dokumentu, łatwe wprowadzanie nowych elementów języka (np. semantycznego opisu zadań w materiałach edukacyjnych) przy zachowaniu zasady *graceful degradation* przy konwersji do formatów wyjściowych (jak HTML, TXT, PDF, EPUB, MOBI, FB2) oraz na możliwie wierny opis semantyki utworów literackich.

Elementy koncepcji nowej wersji języka zostały wykorzystane podczas tworzenia serwisu EdukacjaMedialna.edu.pl, natomiast pełne wdrożenie planowane jest na rok 2013.

4. Audiobooki nagrane w 2012 roku:

Biblioteka Wolne Lektury w 2012 roku powiększyła swoje zasoby o 100 godzin audiobooków, które zostały także przekonwertowane na format DAISY (100 godzin), dostosowany do potrzeb osób słabowidzących, niedowidzących oraz innych osób mających trudności z czytaniem. Lektorami byli Wiktor Korzeniewski oraz Joanna Domańska – aktorzy teatralni. Książki w wersji dźwiękowej są dostępne bezpłatnie w formatach mp3 oraz Ogg Vorbis na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 (CC BY-SA 3.0) pozwalającej na ich swobodne wykorzystanie. W ramach promocji zadania nagrano również spoty reklamowe, rozesłane do rozgłośni radiowych.

W 2012 roku nagrane zostały następujące pozycje:

- Wiktor Teofil Gomulicki „Wspomnienia niebieskiego mundurka”,
- William Makepeace Thackeray „Pierścień i róża”,
- autor nieznany „Pieśń o Rolandzie”,

- E. T. A. Hoffmann „Powieści fantastyczne” („Don Juan”, „Kawaler Gluck”, „Majorat” „Narodne okno”, „Piaskun”, „Skrzypce z Cremony (Radca Crespel)”, „Ślub”, „Wybór narzeczonej”;
- E. T. A. Hoffmann „Dziadek do orzechów”;
- Balzac „Komedia ludzka” („Kobieta porzucona”, „Bank Nucingena”, „Gobseck”, „Kobieta trzydziestoletnia”);
- Gustav Meyrink „Golem”;
- Alfred de Musset „Spowiedź dziecięcia wieku”.

5. Współpraca z wolontariuszami i program staży w 2012 roku:

Wolne Lektury to biblioteka tworzona przez społeczność nauczycieli, naukowców, studentów i uczniów, a także wszystkich pozostałych miłośników literatury, którzy wspólnie opracowują przypisy i motywy. Redakcja merytoryczna i techniczna utworów odbywa się na specjalnie przygotowanej Platformie Redakcyjnej działającej on-line (<http://redakcja.nowoczesnapolska.org.pl>), dzięki której projekt wpisuje się w filozofię ruchu wolnej kultury – nie tylko zapewnia swobodny dostęp do prezentowanych treści, ale też umożliwia społeczności wolontariuszy twórcze działania w oparciu o publikowane treści.

Zadania wolontariuszy są ściśle definiowane i koordynowane przez zespół Wolnych Lektur, tak aby usprawnić pracę wolontariuszy, a także uczynić ją atrakcyjną. Wolontariusze poprzez pracę przy projekcie doskonalą swoje kompetencje zawodowe, zdobywają doświadczenie i tym samym zwiększają swoją szansę na rynku pracy. Redakcja Wolnych Lektur to także miejsce, w którym studenci mogą odbyć swoje praktyki, oferta skierowana jest do studentów filologii oraz informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Fundacja podjęła współpracę w biurami karier Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz podpisała porozumienia o organizacji praktyk studenckich z Wydziałem Polonistyki UW, Instytutem Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW, Wydziałem Fizyki UW, Wydziałem Polonistyki UKSW oraz Wydziałem Polonistyki UAM.

W 2012 roku w na platformie redakcyjnej pracowało aktywnie 40 wolontariuszy, którzy przyczynili się do opracowania ok. 150 utworów, natomiast w Redakcji Wolnych Lektur praktyki zaliczyło dziesięciu studentów, którzy opracowali ok. 50 tekstów opublikowanych w serwisie.

6. Użytkownicy Wolnych Lektur w 2012 roku:

Biblioteka Wolne Lektury to portal dostępny przez internet na całym świecie - w ciągu 2012 roku biblioteka została odwiedzona przez 2 454 193 użytkowników, z czego 179 000 to osoby spoza granic Polski; najwięcej z Wielkiej Brytanii (29 000), Niemiec (19 000), Stanów Zjednoczonych (13 000) oraz Ukrainy (9 400) - statystyki odziedziczalności strony dostępne za pomocą programu Piwik.

Informacje o każdym z opublikowanych utworów zamieszczane są również na portalu społecznościowym Facebook, na którym projekt ma swoją stronę. W grudniu 2012 roku było

zanotowanych ponad 6500 fanów a aktualności śledzi średnio 3500 osób – w tym ok. 10 procent spoza granic Polski (Wielka Brytania, USA, Niemcy, Irlandia).

(Dane z ostatniego kwartału 2012 roku).

7. Zespół Wolnych Lektur w 2012 roku:

Magdalena Biernat, dyrektorka zarządzająca Fundacji Nowoczesna Polska, koordynatorka projektu Wolne Lektury. Socjolożka, absolwentka UW i L'Université libre de Bruxelles. Pracowała jako animatorka w domu kultury we Francji. Koordynowała projekty Kandydaci 2009 i Mam Prawo Wiedzieć w Stowarzyszeniu 61. Pracowała przy wielu badaniach społecznych realizowanych przez organizacje pozarządowe i firmy badawcze.

Radosław Czajka, główny programista w projekcie Wolne Lektury, studiował informatykę na MIMUW. Biegły w językach programowania, znaczników: Python, XHTML, Javascript, CSS, LaTeX, SQL. Posiada doświadczenie z frameworkami Django, JQuery, doświadczenie w przekształcaniach dokumentów XML (XSLT), w produkcji e-booków w formatach PDF i EPUB oraz w tworzeniu aplikacji mobilnych na system Android i iOS.

Marcin Koziej, programista. Absolwent Politechniki Warszawskiej i doktorant w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego. Działacz Mokotowskiej Kooperatywy Spożywczej.

Marta Niedziałkowska, redaktorka techniczna biblioteki Wolne Lektury, koordynatorka praktyk i wolontariatu. Absolwentka bibliotekoznawstwa i informacji naukowej na Uniwersytecie Warszawskim oraz Public Policy and Administration na Collegium Civitas.

Dorota A. Kowalska, redaktorka literacka. Językoznawca, polonistka i sławistka, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Pracowni Polszczyzny Kresowej IJP PAN, gdzie zajmuje się historią i współczesnością języka polskiego na Ukrainie.

Aleksandra Sekuła, redaktorka literacka. Historyczka literatury, doktor nauk humanistycznych, absolwentka Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego i Szkoły Nauk Społecznych przy IFiS PAN. Zawodowo i naukowo zajmuje się polskim romantyzmem, historią idei i teorią kultury.

Paweł Koziół, redaktor literacki. Doktor nauk humanistycznych specjalizujący się w literaturze dawnej, absolwent Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego oraz Dulwich College w Londynie. Poeta, krytyk literacki, stypendysta Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2010).

Paulina Choromańska, redaktorka techniczna. Absolwentka specjalizacji edytorskiej na kierunku Informacja Naukowa i Bibliotekoznawstwo w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW. Wcześniej prowadziła prace badawcze i zajmowała się bieżącą dokumentacją

teatralną w Pracowni Dokumentacji Teatru w Instytucie Teatralnym im. Z. Raszewskiego w Warszawie.

Aneta Rawska, redaktorka techniczna. Studentka II roku studiów magisterskich w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW. Od 2009 roku prowadzi serwis koła PZW nr 21 w Wołominie.

Agnieszka Żak, redaktorka techniczna. Absolwentka specjalizacji edytorskiej na kierunku Informacja Naukowa i Bibliotekoznawstwo w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW oraz studentka Podyplomowych Studiów Polityki Wydawniczej i Księgarstwa UW.

Marcin Drabek, specjalista ds. promocji i koordynator. Absolwent kulturoznawstwa na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Przez ostatnich dziesięć lat zajmował się badaniami rynku oraz brandingiem. W Fundacji Nowoczesna Polska prowadzi działania koordynacyjne i promocyjne.

8. Promocja Wolnych Lektur w 2012 roku:

W 2012 roku biblioteka Wolne Lektury była promowana poprzez udział zespołu w takich inicjatywach jak:

- Open Education Conference 2012 Vancouver, na której główny programista zaprezentował technologię używaną w bibliotece,
- CopyCamp 2012 – konferencja poświęcona prawu autorskiemu, na której koordynatorka wymieniła Wolne Lektury jako jedną z najważniejszych działalności Fundacji,
- targi edukacyjne EduTrendy w Warszawie,
- projekt „Link do przyszłości” organizowany przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, w trakcie którego młodzież dowiaduje się o zawodach związanych z nowymi technologiami; redakcja Wolnych Lektur dotarła do Nidzicy, Młynarzy, Wasilkowa, Supraśla, Sieradza i Pomiechówka,
- patronat nad konkursem fotograficznym „Book Forever” Studenckiego Koła Naukowego IINISB.

Promocja projektu odbywa się także poprzez:

- Google AdWords - Fundacja Nowoczesna Polska uczestniczy w programie Google Grants, dzięki któremu dysponujemy codziennie kwotą 330,00 USD na sponsorowane linki kierujące internautów do naszego serwisu. Wszystkie wydane w ramach projektu utwory promowane były w ten sposób,
- gadzety promocyjne - w ramach projektu opracowano broszury oraz jo-jo z logo Wolnych Lektur, które rozdawane były na konferencjach, spotkaniach oraz w zaprzyjaźnionych instytucjach (szkołach, bibliotekach),
- promocja w sieci - informacje o wszystkich opracowanych utworach zostały opublikowane na oficjalnej stronie fundacji Nowoczesna Polska oraz na stronie projektu na portalu

społecznościowym Facebook, za pomocą którego możliwe jest dotarcie do kilkunastu tysięcy fanów.

2. Cyfrowa Przyszłość - działania z zakresu edukacji medialnej

1. Przygotowanie „Katalogu kompetencji medialnych i informacyjnych”

W ramach projektu „Cyfrowa Przyszłość” został opracowany innowacyjny „Katalog kompetencji medialnych i informacyjnych”. Stanowi on pionierską próbę zdefiniowania zakresu edukacji medialnej i informacyjnej oraz przełożenia jej na język konkretnej wiedzy i umiejętności. Publikacja zawiera listę kompetencji opracowanych dla wszystkich grup wiekowych: od wychowania przedszkolnego aż po kształcenie ustawiczne. Zakres tematów ujętych w Katalogu opiera się na wytycznych Komisji Europejskiej i obejmuje następujące rozdziały:

1. Korzystanie z informacji
2. Relacje w środowisku medialnym
3. Język mediów
4. Kreatywne korzystanie z mediów
5. Etyka i wartości w komunikacji i mediach
6. Bezpieczeństwo w komunikacji i mediach
7. Prawo w komunikacji i mediach
8. Ekonomiczne aspekty działania mediów

W tworzeniu katalogu brało udział 12 ekspertów z zakresu edukacji medialnej i informacyjnej. Powołano również Komitet Honorowy projektu „Cyfrowa Przyszłość”, w którego skład wchodzi: prof. Wiesław Godzic, prof. Wojciech Burszta, prof. Tadeusz Kowalski, prof. Bronisław Siemieniecki, dr Dominik Batorski i dr Mirosław Filiciak.

Katalog Kompetencji dostępny jest na licencji CC BY-SA na stronach <http://nowoczesnapolska.org.pl> i <http://cyfrowaprzyszlosc.pl>. Przygotowane również zostało narzędzie umożliwiające przeglądanie katalogu kompetencji on-line – użytkownik może wyszukiwać kompetencje dla interesującej go grupy wiekowej/ poziomu zaawansowania w wybranych polach tematycznych. Od czasu uruchomienia strony projektu (29 maja 2012) odnotowano na niej ponad 3 000 odwiedzin.

W celu promocji publikacji 29 maja 2012 r. w Muzeum Sztuki Nowoczesnej odbyła się konferencja dla prasy oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się tematyką edukacji medialnej i informacyjnej. W konferencji wzięli udział przedstawiciele instytucji grantodawczych, członkowie zespołu eksperckiego i Komitetu Honorowego.

Projekt „Cyfrowa Przyszłość” uzyskał honorowy patronat następujących instytucji:

1. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
2. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji,
3. Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Dzięki współpracy z Polskim Komitetem ds. UNESCO projekt „Cyfrowa Przyszłość” wraz z katalogiem kompetencji został zaprezentowany jako polski wkład w rozwój edukacji medialnej na międzynarodowej konferencji UNESCO „Media and Information Literacy for Knowledge Societies” odbywającej się 24-28 czerwca 2012 w Moskwie.

Katalog kompetencji powstał dzięki dofinansowaniu Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej.

2. Stworzenie serwisu Edukacjamedialna.edu.pl

Na bazie „Katalogu kompetencji medialnych i informacyjnych” powstał serwis <http://edukacjamedialna.edu.pl>, zawierający scenariusze zajęć, ćwiczenia i materiały do edukacji medialnej. Serwis skierowany jest przede wszystkim do nauczycieli oraz osób pracujących z młodzieżą w instytucjach takich jak biblioteki, organizacje pozarządowe i domy kultury.

Serwis zawiera 74 pomysły na przeprowadzenie 45-minutowych lekcji z młodzieżą w wieku gimnazjalnym (na poziomie podstawowym) i ponadgimnazjalnym (poziom rozszerzony). Opracowane w ramach projektu scenariusze służą rozwijaniu umiejętności pracy w grupie, dyskusji, analizy i krytycznego myślenia (często bez konieczności używania narzędzi technologicznych). Wszystkie materiały są dostępne na wolnej licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska.

Materiały podzielone są na osiem sekcji odpowiadających rozdziałom z Katalogu kompetencji: korzystanie z informacji, relacje w środowisku medialnym, język mediów, kreatywne korzystanie z mediów, etyka i wartości, bezpieczeństwo, prawo i ekonomiczne aspekty działania mediów.

Praca nad modułami odbywała się w 2-osobowych zespołach składających się z autorów rozdziałów podręcznika i autorów scenariuszy. Współpracowali oni z ekspertami z poszczególnych dziedzin, którzy czuwali nad merytoryczną poprawnością materiału. Ten innowacyjny system pracy pozwolił na uzyskanie treści najwyższej jakości, komunikowanych prostym językiem i w spójny sposób. Każda lekcja zawiera: wiedzę w pigułce (krótkie omówienie tematu, objętość ok. 1 strony maszynopisu), scenariusz 45 min. zajęć ze wskazówkami metodycznymi i materiałami dla nauczyciela, interaktywne zadanie sprawdzające, słowniczek i czytelną.

Materiały edukacyjne zamieszczane w serwisie zostały przygotowywane w postaci strukturalno-semantycznego opisu w języku XML, opatrzonego metadanymi w standardzie zgodnym ze schematem Dublin Core. Umożliwia to nie tylko wyświetlanie materiałów na stronie internetowej, ale również wysokiej jakości konwersję do innych użytecznych dla użytkowników formatów, takich jak PDF, EPUB, MOBI, a także operowanie na wybranych, potrzebnych użytkownikowi fragmentach materiałów. Dzięki takiemu podejściu możemy też zapewnić, że przygotowane materiały będzie można w przyszłości wykorzystywać w nowych kontekstach technicznych.

Termin publikacji strony został dostosowany do specyfiki roku szkolnego (początek semestru letniego). Premiera serwisu miała miejsce 20 lutego 2013 r.

Serwis Edukacja Medialna powstał dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Materiały edukacyjne z działu „Prawo” sfinansowane zostały z dotacji CEE Trust.

3. Szkolenia „Otwórz się!”

W maju 2012 roku w ramach projektu „Otwórz się” zorganizowano serię 4 szkoleń z zakresu prawa autorskiego i stosowania wolnych licencji. Szkolenia skierowane były przede wszystkim do przedstawicieli organizacji pozarządowych i liderów instytucji kultury. W programie 6-godzinnych warsztatów znalazły się dwa bloki wykładowe (prawo autorskie i wolne licencje) oraz dwa bloki poświęcone na ćwiczenia praktyczne, dyskusję oraz sesję pytań i odpowiedzi. Na potrzeby szkolenia przygotowano materiały do zadań praktycznych dotyczących prawidłowego oznaczania utworów na wolnych licencjach oraz zawierania umów. Warsztaty odbyły się w dniach: 10, 11, 24 i 25 maja 2012 r. w siedzibie Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” w Warszawie. Udział w szkoleniu był bezpłatny. W warsztatach wzięły udział łącznie 52 osoby.

Projekt został dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

3. Prawo Kultury – działania z zakresu prawa autorskiego

1. Publikacje

- W ramach projektu Prawo Kultury powstał przewodnik „Pierwsza pomoc w prawie autorskim”, dostępny na stronie <http://prawokultury.pl/publikacje/pierwsza-pomoc/>. Przewodnik pozwala w łatwy i przystępny sposób zapoznać się z rozległą wiedzą o prawie autorskim i wolnych licencjach. Adresatami publikacji są osoby, które nie posługują się biegle językiem prawniczym, a które na co dzień borykają się z problemami wynikającymi z niedostosowania prawa autorskiego do współczesnych realiów cyfrowych i jego niejasności. Może więc on być przydatny zarówno uczniom i nauczycielom, jak i pracownikom instytucji publicznych i organizacji pozarządowych czy aktywnym użytkownikom mediów społecznościowych.

W pierwszej części przewodnika zostały opisane podstawowe pojęcia i problemy prawa autorskiego, takie jak definicja utworu, status twórcy i jego prawa, zakres dozwolonego użytku oraz domena publiczna. Druga część koncentruje się na praktycznych aspektach publikacji w sieci, w szczególności w zakresie korzystania z materiałów publikowanych na wolnych licencjach.

Przewodnik „Pierwsza pomoc w prawie autorskim” dostępny jest na licencji CC BY-SA, która umożliwia swobodne kopiowanie, dystrybucję, wyświetlanie, modyfikację i użytkowanie dzieł pochodnych pod warunkiem, że będą one opublikowane na takiej samej licencji. Prawniczą recenzję publikacji przeprowadzili dr Krzysztof Siewicz oraz prof. Ryszard Markiewicz. Autorami przewodnika są Piotr Czerniawski, Jarosław Lipszyc, Marcin Wilkowski. Przewodnik został dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

- Wśród publikacji zrealizowanych w 2012 roku jest także tłumaczenie książki Philippe'a Aigrain „Sharing: Culture and the Economy in the Internet Age”. Autor książki „Dzielenie się. Kultura i gospodarka epoki internetu” prezentuje linię argumentów przeciwko powszechnemu, lecz nieprawdziwemu jego zdaniem twierdzeniu, według którego dzielenie się plikami jest aktem piractwa. Philippe Aigrain zwraca szczególną uwagę na kluczową rolę tego fenomenu w rozkwicie różnorodności kulturowej, wykazując zależność pomiędzy możliwością współdzielenia dóbr kultury i stopniem kreatywności współczesnych społeczeństw. Jednocześnie proponuje alternatywny system wynagradzania autorów, który dałby odbiorcom i twórcom możliwość swobodnego korzystania z wszelkich udostępnionych w ten sposób wytworów kultury, nie pozbawiając przy tym ich autorów źródła utrzymania.

Publikację zrealizowano w ramach projektu „Przyszłość prawa autorskiego” finansowanego przez Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe. Wydarzeniem towarzyszącym publikacji była konferencja „Reforma prawa autorskiego. Kultura i ekonomia w czasach post-ACTA”, zorganizowana przez Laboratorium Technik Mobilnych BRAMA (WEiTI Politechnika Warszawska), Internet Society Poland, Fundację Nowoczesna Polska, Centrum Cyfrowe Projekt: Polska oraz Fundację Wolnego i Otwartego Oprogramowania, która odbyła się 12 lipca 2012 r. w Warszawie. Gościem specjalnym wydarzenia był Philippe Aigrain.

- „My, dzieci sieci: wokół manifestu” to antologia tekstów w rozmaity sposób podejmujących tematykę praw autorskich i zagadnień pokrewnych. Punktem wyjścia do prezentowanych refleksji jest manifest Piotra Czernieckiego „My, dzieci sieci”, analizujący problem wszechstronnego korzystania z sieci z punktu widzenia pokolenia dzisiejszych trzydziestolatków. Do współpracy nad zbiorem zaproszeni zostali poeci, socjologowie, ekonomiści, prawnicy i antropologowie kultury, których teksty – analityczne, krytyczne czy literackie – rzuciły nowe światło na problematykę praw autorskich w dobie wszechobecnych i szybko rozwijających się technologii.

2. Konferencja CopyCamp

26 listopada 2012 w kinie Kultura odbyła się konferencja CopyCamp, poświęcona przyszłości prawa autorskiego. Było to pierwsze tak duże spotkanie środowisk zajmujących się prawem autorskim oraz szerzej – obiegami kultury. Pomysł zakładał eksperymentalną formułę serii krótkich, 10-minutowych wystąpień, co umożliwiło zawiązanie wyważonej dyskusji, uwzględniającej różne punkty widzenia i różne doświadczenia twórców oraz uczestników kultury.

W konferencji wzięło udział około 250 osób i ponad trzydziestu prelegentów i prelegentek. Wśród gości znaleźli się między innymi artyści: Nina Paley, Marek Kościkiewicz, Michał Kwiatkowski; aktywiści społeczni: Radek Czajka, Jarosław Lipszyc, Alek Tarkowski, Zbigniew Łukasiak; europosłowie: Paweł Zalewski i Lidia Geringer de Oedenberg; prawnicy: Jan Błęszyński, Elżbieta Traple, Helena Rymar i Konrad Gliściński; publicyści i dziennikarze: Hirek Wrona, Artur Kurasiński, Maciej Ostaszewski oraz wielu innych ekspertów zajmujących się kulturą oraz mediami. Nagrania wystąpień prelegentów zostały opublikowane na stronie CopyCamp.pl, a także na fundacyjnym [kanale w serwisie YouTube](#). Partnerami wydarzenia byli: Trust for Civil Society in Central and

Eastern Europe, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, firma Google oraz Stowarzyszenie Autorów ZAiKS.

3. Kampania społeczna „Prawo Kultury”

W grudniu 2012 roku Fundacja Nowoczesna Polska rozpoczęła kampanię społeczną „Prawo Kultury”, której celem było poszerzenie świadomości praw i wolności, jakie daje użytkownikom kultury obowiązująca w Polsce ustawa o prawie autorskim. Idea kampanii zawarta była w trzech postulatach: „[Mam prawo kopiować książki](#)”, „[Mam prawo ściągać filmy](#)”, „[Mam prawo dzielić się muzyką](#)”. Zdania zostały ujęte w formie dymków komiksowych i umieszczone na szybach wagonów warszawskiego metra. Na każdej z naklejek widoczne było odniesienie do serwisu [Prawo Kultury](#), w którym można znaleźć szczegółowe wyjaśnienie każdego z twierdzeń, odwołujące się do konkretnych przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Kampania wspierana była przez działaczy społecznych i osoby związane z ruchem na rzecz wolnej kultury. Na ilustrujących ją zdjęciach, udostępnionych przez Fundację na portalu społecznościowym Facebook oraz w serwisie [prawokultury.pl](#), można zobaczyć Piotra Wąglowskiego, Aleksandrę Sekułę, Marcina Cislę czyli DJ-a Kwazara, Macieja Nowaka, Michała Zadare, Władysława Majewskiego, Kamila Sipowicza, Artura Kurasieńskiego czy Weronikę Czyżewską.

4. Udział w konferencjach

W ramach projektu reprezentanci Fundacji wzięli udział w szeregu konferencji w Polsce i na świecie, m.in.: Global Congress on Intellectual Property and the Public Interest (Rio de Janeiro), Mozilla Camp Europe (Warszawa), Internet Beta (Rzeszów), UNESCO World Open Educational Resources Congress (Paryż), Free Culture Forum (Barcelona) oraz Open Ed (Vancouver). Fundacja nawiązała współpracę z organizacjami takimi jak La Quadrature du Net, C4C czy Shuttleworth Foundation.

5. Udział w konsultacjach społecznych

W 2012 roku Fundacja brała udział w konsultacjach społecznych ogłaszanych przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz wystosowała szereg niezależnych lub wspólnych z innymi organizacjami pozarządowymi stanowisk dotyczących m.in.: rewizji Międzynarodowego Regulaminu Telekomunikacyjnego, umowy CETA, raportów przygotowywanych przez rządową Komisję Przeciwdziałania Naruszeniom Praw Autorskich i Praw Pokrewnych, opracowanej na zlecenie Instytutu Książki Otwartej Licencji Edukacyjnej, projektu założeń do ustawy o otwartych zasobach publicznych, Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie treści na jednolitym rynku cyfrowym czy dyrektywy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi.

6. Strona [prawokultury.pl](#)

Od sierpnia 2012 głównym kanałem komunikacyjnym projektu jest strona [prawokultury.pl](#), na której publikowane są wiadomości z kraju i ze świata związane z tematyką prawa autorskiego, jak również analizy, komentarze do wydarzeń, sprawozdania oraz wszelkie publikacje poczynając od klasycznych

pozycji dotyczących tematu wolnej kultury poprzez publikacje zrealizowane przez Fundację, po dokumenty prawne. Strona powstała dzięki wsparciu Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

Artykuły Konrada Gliścińskiego regularnie publikowane na stronie prawokultury.pl składają się na obecnie przygotowywaną bardziej obszerną publikację. Celem krótkiej historii narodzin prawa autorskiego jest próba pokazania, w jaki sposób ucierała się własnościowa koncepcja ochrony utworów. Prześledzenie autentycznych argumentów, jakie pojawiały się w przeszłości w dyskusjach nad prawem autorskim, pomoże lepiej zrozumieć, jaką funkcję miały pełnić i nadal pełnią prawa autorów. Autor analizuje również zmiany w języku, którym mówi się o prawie autorskim na arenie międzynarodowej. Książka jest punktem wyjścia do konferencji naukowej, która odbędzie się w 2013 roku we współpracy z jednym z największych ośrodków akademickich w kraju.

7. Badania

Przez drugie półrocze 2012 roku Fundacja przeprowadziła pilotażowe badanie ewaluacyjne języka debaty o prawie autorskim w Polsce na próbce trzech głównych gazet funkcjonujących na rynku polskim: Gazety Wyborczej, Rzeczpospolitej oraz Gazety Prawnej, w których zaobserwowano zaangażowanie w debatę o prawie autorskim w kraju i na świecie. Badanie objęło dwa okresy istotne dla rozwoju debaty prawno-autorskiej w Polsce: przed i po demonstracjach przeciwko ACTA. Badanie będzie kontynuowane w ciągu najbliższych dwóch lat pod kuratelą dr Mariusza Piotrowskiego, adiunkta w Zakładzie Metod Badań Kultury Uniwersytetu Warszawskiego.

8. Pokazy filmowe

Od lipca do września 2012 roku co wtorek w siedzibie fundacji Nowoczesna Polska wyświetlane były filmy o kulturze remiksu, wolności sfery informacyjnej, prawie autorskim i piratach. Po projekcjach widzowie byli zapraszani do dyskusji na tematy poruszane w obejrzanych obrazach.

9. Obecność w mediach

Inicjatywy podejmowane przez Fundację znalazły swoje odzwierciedlenie w licznych publikacjach w mediach, obecności w radio (TOK FM, Radio Zet, Radio WNET, Polskie Radio Czwórka) i telewizji (TVP Kultura: Hala odlotów, Informacje Kulturalne). Artykuły autorstwa m.in. Jarosława Lipszycy oraz teksty dotyczące działań Fundacji pojawiały się na łamach gazet i portali internetowych: Polityki, Przekroju, NaTemat, wyborcza.pl, onet.pl, gazeta.pl, polityka.pl, wysokieobcasy.pl, di.com.pl, wolnemedi.net, prawo.vagla.pl i wielu innych.

10. Pozostałe działania

- Wiosną 2012 roku Fundacja Nowoczesna Polska wniosła do sądu o ustalenie daty śmierci Janusza Korczaka na rok 1942, aby jego dzieła można było opublikować już w tym roku w bibliotece internetowej Wolne Lektury. Obecna, prawnie ważna data to 1946, co oznacza, że

dzieła Korczaka przejdą do domeny publicznej dopiero za 4 lata. Obecnie trwa postępowanie sądowe w tej sprawie.

- W sierpniu 2012 pojawiły się medialne doniesienia o tym, że przekazano dotację m.in. na zakup praw do wykorzystania dzieła „Dama z gronostajem” Leonarda Da Vinci. Obraz pozostaje w domenie publicznej i nigdy nie był objęty ochroną prawa autorskiego. Fundacja Nowoczesna Polska, dbając o stosowną ochronę domeny publicznej, w ramach trybu dostępu do informacji publicznej zwróciła się o umożliwienie wglądu w umowy dotyczące tej sprawy.

4. Historia i Media – przeszłość i dziedzictwo w kulturze cyfrowej

Czas trwania projektu: 1 kwietnia do 15 listopada 2012

Finansowanie: Muzeum Historii Polski

Budżet: 35 870,00 PLN

Koordinator: Marcin Wilkowski

W 2012 roku portal Historia i Media (<http://historiaimedia.org>) kontynuował swoją misję promocji wiedzy na temat najważniejszych problemów związanych ze współczesną kulturą historyczną wobec dynamicznego rozwoju Internetu i narzędzi cyfrowych. W ramach projektu opublikowano w portalu ponad 450 stron autorskich artykułów poświęconych takim zagadnieniom jak: rekonstrukcje historyczne, oddolna digitalizacja i archiwistyka społeczna, nowe formy kontaktu z dziedzictwem historycznym online czy wartościowe internetowe zasoby i projekty historyczne. Ważnym elementem przekazu portalu były w tym roku wątki finansowania oddolnych internetowych projektów historycznych oraz strategii ich promocji (m.in. w mediach społecznościowych).

W portalu opisywane były też nowe, otwarte strategie instytucji sektora GLAM (Galleries, Libraries, Archives, Museums, Wikipedia): opublikowano obszernie sprawozdanie z tegorocznej Wikimanii - współpraca GLAM-Wiki była jednym z najważniejszych tematów międzynarodowego zjazdu Wikipedystów. W portalu pojawiły się w tym kontekście także teksty poświęcone Otwartej Zachęcie, zasadom współpracy instytucji pamięci z Wikipedystami czy modelom oceniania efektywności działań instytucji kultury i pamięci w Internecie.

Wygląd i struktura serwisu zostały unowocześnione - poprawiono system wyszukiwania i nawigacji, udostępniono narzędzia pozwalające na generowanie ebooków z poszczególnych artykułów, poprawiono czytelność strony. Ponieważ coraz więcej użytkowników internetu przegląda strony WWW na urządzeniach takich jak smartfony czy tablety, przygotowano mobilną wersję strony.

Oprócz artykułów i notek publikowanych w portalu, intensywnie publikowano wpisy na facebookowym profilu Historiaimedia.org (<http://facebook.com/historiaimedia>). Były to krótkie informacje o interesujących artykułach ukazujących się online, odnośniki do ciekawych projektów historycznych i nowowydanych książek, aktualności związane z otwartością w nauce. W dniu zakończenia projektu facebookowy profil serwisu subskrybowało ponad 2100 osób.

Ważnym wydarzeniem w 2012 roku była organizacja pierwszej polskiej edycji THATCampu (The Humanities And Technology Camp). THATCamp to odbywające się na całym świecie otwarte, nieformalne konferencje, na których spotykają się i wymieniają wiedzę i pomysły osoby zainteresowane obecnością nowych technologii w naukach humanistycznych i społecznych oraz w działalności instytucji wiedzy i pamięci (uniwersytety, galerie, archiwa, biblioteki, muzea). Pierwszy THATCamp odbył się w 2008 roku w Stanach Zjednoczonych i został zorganizowany przez Centrum Historii i Nowych Mediów (Center for History and New Media, CHNM) przy Uniwersytecie George'a Masona.

W zorganizowanym pod koniec października (24-25 października 2012 r.) pod szyldem portalu Historia i Media, przy wsparciu organizacyjnym Ośrodka Brama Grodzka – Teatr NN, Fundacji 5Medium i portalu Wiedza i Edukacja, wydarzeniu wzięło udział kilkadziesiąt osób: studentów, przedstawicieli instytucji pamięci (w tym jednej z Ukrainy), wykładowców akademickich. Udało się pozyskać wsparcie finansowe dla tego projektu. Sukces pierwszej odsłony THATCamp sprawił, że kolejna planowana jest na kwiecień 2013 (przy okazji Zjazdu Historyków Studentów, który odbędzie się w Lublinie na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej). Zintegrowane z misją portalu wydarzenie było szansą na promocję serwisu historiaimedia.org oraz uruchomienie także pozainternetowej dyskusji na podejmowane w nim tematy.

6. Koalicja Otwartej Edukacji

Projekt: Coalition for Open Education (Koalicja Otwartej Edukacji)

Czas trwania projektu: 1 października 2011 do 31 października 2012

Finansowanie: Open Society Institute

Budżet: 32 800,00 USD

Koordynator: Marcin Wilkowski

Koalicja Otwartej Edukacji jest porozumieniem organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze edukacji, nauki i kultury. Celem jej działania jest budowanie, promocja i aktywizm na rzecz otwartych zasobów edukacyjnych rozumianych jako materiały, które są udostępnione w sposób otwarty i gwarantujący ich odbiorcom wolność wykorzystywania i odtwarzania utworu, wolność poznawania dzieła oraz stosowania zawartych w nim informacji, wolność redystrybucji i wolność dystrybucji dzieł pochodnych.

Koalicja jest grupą odpowiedzialną za kształtowanie i promowanie otwartej edukacji w Polsce. Organizuje różnorodne konferencje, seminaria i warsztaty, które mają na celu wzmocnienie współpracy pomiędzy organizacjami zaangażowanymi w otwarte projekty i tworzenie otwartych treści edukacyjnych. Koalicja działa także aktywnie na szczeblu rządowym.

Grant z OSI umożliwił realizowanie następujących działań Koalicji:

- Merytoryczne wsparcie dla programu Cyfrowa Szkoła (MEN); opublikowanie szeregu stanowisk i rekomendacji dotyczących m.in. obligatoryjnej zasady udostępniania

- opracowanych w ramach programu epodręczników na wolnych licencjach czy zapewnienia ich technicznej otwartości; wsparcie programu wobec medialnych ataków na jego założenia;
- Reakcja w sprawie definicji domeny publicznej zaproponowanej w ramach programu „Cyfrowe Dziedzictwo” prowadzonego przez Narodowy Instytut Audiowizualny;
  - Opublikowanie stanowiska wspierającego zasadności korzystania z licencji CC0 w polskim systemie prawnym w odpowiedzi na interpretację prawną przygotowaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
  - Otwarty list do Instytutu Książki w sprawie przejścia dzieł Janusza Korczaka do domeny publicznej;
  - Seria listów otwartych do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wspierających otwarty dostęp do wyników badań naukowych finansowanych ze środków publicznych; KOED opublikowało także w tej sprawie stanowisko w kontekście otwartościowej polityki Komisji Europejskiej;
  - Wsparcie implementacji zasady otwartości treści wytworzonych w ramach finansowania z programu Polska Pomoc Rozwojowa 2012 (Ministerstwo Spraw Zagranicznych) i Edukacja Kulturalna (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego); wsparcie otwartości w regulaminach grantowych Akademii Orange;
  - Opublikowanie stanowiska w sprawie ACTA;
  - Przygotowanie i opublikowanie „Przewodnika po Otwartych Zasobach Edukacyjnych” – 100-stronicowej publikacji informującej o najważniejszych źródłach otwartych zasobów edukacyjnych i zasadach ich wykorzystywania;
  - Promocja otwartych zasobów edukacyjnych w ramach bloga otwartezasoby.pl;
  - Przygotowanie kalkulatora Domeny Publicznej – internetowego narzędzia wspierającego rozpoznanie statusu prawnoautorskiego utworów;
  - Przygotowanie internetowego testu, w którym instytucje mogą sprawdzić poziom swojej otwartości;
  - Organizacja warsztatów dla animatorów otwartej edukacji, nauki i kultury (Kraków, 5-7 lipca 2012 r.); warsztaty z prawa autorskiego, domeny publicznej, otwartego i wolnego oprogramowania, praca grupowa nad mikroprojektami;
  - Udział przedstawicieli KOED w organizowanym w Paryżu przez UNESCO World Open Educational Resources Congress; KOED zorganizował panel dotyczący otwartości w programie Cyfrowa Szkoła;
  - Wsparcie organizacyjne i merytoryczne dla Tygodnia Otwartego Dostępu (24-28 października 2012 r.); udział przedstawicieli KOED w licznych wydarzeniach – seminariach, prezentacjach, warsztatach itp.;
  - Organizacja Dnia Domeny Publicznej (styczeń 2012 r.) – promocja idei wolnego dostępu do zasobów dziedzictwa kulturowego w Warszawie i Krakowie (prezentacje, dyskusja);
  - Prowadzenie strony Koalicji, publikowanie informacji o ważnych wydarzeniach związanych z otwartością w edukacji, nauce i kulturze.

W omawianym okresie do Koalicji dołączyła Zachęta Narodowa Galeria Sztuki oraz Fundacja Kolonia Artystów.

III. *Finanse*

1. Zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego Fundacja prowadzi działalność gospodarczą i jest płatnikiem VAT.

W ramach działalności gospodarczej zrealizowano następujące dzieła i zlecenia:

– Na zlecenie Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie powiększono zasoby biblioteki Wolne Lektury o 150 pozycji z klasyki literatury, wskazanych przez przedstawicieli Polonii ze Wschodu jako szczególnie ważne, między innymi:

- Andrzej Frycz Modrzewski „O poprawie Rzeczypospolitej”,
- Wacław Potocki „Wojna chocimska”,
- Bolesław Prus „Placówka”,
- Aleksander Fredro „Śluby panieńskie czyli Magnetyzm serca”,
- Maria Konopnicka „Miłosierdzie gminy”,
- Stefan Żeromski „Syzyfowe prace”,
- Mikołaj Rej „Krótka rozprawa między trzema osobami, Panem, Wójtem a Plebanem”,
- Henryk Rzewuski „Pamiętki Soplicy”,
- Juliusz Słowacki – powieści poetyckie,
- Gabriela Zapolska „Kaśka Kariatyda”,
- Kazimierz Przerwa-Tetmajer – wybór wierszy,
- Bolesław Leśmian – wybór wierszy,
- Tadeusz Boy-Żeleński „Plotka o Weselu Wyspiańskiego”,
- Edmund Wasilewski, Wincenty Pol – pieśni patriotyczne,
- Tadeusz Dołęga-Mostowicz „Kiwony”,
- Emil Zola „Germinal”.

Zlecenie wyceniono na 160 000,00 PLN.

- Na zlecenie Google Polska przeprowadzono warsztaty poświęcone zmianie języka dyskusji o prawie autorskim w Polsce .

Zlecenie wyceniono na 46 400,00 PLN.

2. Wartość aktywów i zobowiązań Fundacji ujęta została w Sprawozdaniu finansowym Fundacji za rok 2012.
3. W Fundacji w roku 2012 na podstawie umowy o pracę zatrudnione były następujące osoby:
  - Maria Bailey – koordynator projektu,
  - Magdalena Biernat – koordynator projektów,
  - Radosław Czajka – główny programista,

- Dorota Górecka – koordynator projektów,
  - Marta Kierepka – kierownik biura, specjalista ds. rozliczeń,
  - Jarosław Lipszyc – prezes zarządu,
  - Marta Niedziałkowska – kierownik redakcji technicznej,
  - Marta Skotnicka – koordynator projektów (od dn. 16.07.2012),
  - Paweł Stankiewicz – koordynator projektów, researcher (od dn. 01.10.2012),
  - Marcin Wilkowski – koordynator projektów (od 01.05.2012).
4. W fundacji Nowoczesna Polska w okresie sprawozdawczym nie były przeprowadzane kontroli prawidłowości wydatkowania funduszy.
5. Fundacja w okresie sprawozdawczym złożyła deklaracje podatkowe PIT 4 oraz DRA ZUS.

FUNDACJA
NOWOCZESNA POLSKA
ul. Marszałkowska 84/92 lok. 125
00-514 WARSZAWA

PREZES
Jarosław Lipszyc